

HET GAAT VERDOMME ALTIJD OM GELD

(foto: Gerard Boersen)

door Peter Hamans

Twee uur na het interview hangt Paul Vincken aan de telefoon. Hij wil nog iets kwijt. 'Weet je waar ik me ook zo aan erger? Aan die volstrekt scheve verhoudingen in de kunstwereld. Galerieën die 50 of 60 procent durven te vragen voor verkochte kunstwerken. Wát een gigantische arrogantie. Ze verbouwen een boerenshuur tot beeldentuin, noemen zich galerie en strijken forse winsten op. En wie wordt er de dupe van? De kunstenaar!'

Het is de 59-jarige Roermondenaar ten voeten uit. De stoom komt net niet uit zijn oren. Hij is recht voor de raap en neemt geen blad voor de mond. Als fotograaf Gerard Boersen hem tegen de achtergrond van een stier wil fotograferen, vraagt hij wie eigenlijk de echte stier is. Paul Vincken kan de opmerking wel waarderen. Want hij neemt als een eigentijdse Don Quichote toch wel een bijzondere plaats in. Niet alleen in het Roermondse kunstwereldje waar je al op iemands lange tenen staat zo gauw je ook maar één stap naar links of naar recht zet. In algemene zin veegt de eigenzinnige Vincken ook de vloer aan met iedereen die het schilderen of beeldhouwen er bij doet naast een (vet) betaalde baan om lekker achterover leunend in de schijnwerper van de buitenwereld de jofele kunstenaar uit te hangen. Paul Vincken heeft werkelijk een blóedhekel aan dit soort dilettanten. Hij spuugt op deze zogeheten kunstenaars. 'Van die lui word ik dus écht niet goed. Wie leeft tegenwoordig nog puur voor de kunst? Ik ging ooit naar een vergadering van zogenaamde professionele kunstenaars in café De Sjnats. Ik kom binnen, kijk rond en roep: waar zijn al die beroeps eigenlijk? Niemand stak zijn vinger op. Het waren allemaal lui met een baantje erbij'. Sinds 1982 is hij zelfstandig beeldend kun-

stenaar. Paul Vincken is de enige Roermondse kunstenaar die exposeerde in de befaamde Pulchri Studio in Den Haag. Hij schildert en zijn beelden - voornamelijk vrouwenfiguren - van keramiek, brons en roestvast staal staan in binnen- en buitenland bij particulieren en in scholen, banken en bedrijven. Hij vestigde zijn naam met talloze exposities. Maar, zegt hij, zoals zo vaak wordt een profeet in eigen land niet geëerd, in dit geval Roermond. In zijn woorden klinkt niet zozeer verbittering als wel verwondering door. 'Het is raar, maar hier pikken ze het blijkbaar niet als je elders succes hebt. In Roermond gaan vrijwel alle opdrachten telkens naar dezelfde kunstenaars. Opvallend, vind je ook niet? Nee, ik noem geen namen maar je weet wel wie ik bedoel'.

Om met zijn eigen woorden te spreken: hij heeft een mooi maar ook wel vervelend rotberoep. Vincken leeft voor de kunst en mist tegelijkertijd de commerciële inslag om zijn werken aan de man te brengen. 'Verreweg de meeste kunstenaars zijn 80 procent zakenman en 20 procent kunstenaar. Bij mij is het juist andersom. Er zijn mensen die zeggen: Paul, waarom ben je nog geen miljonair? Niet dat ik dat trouwens zou willen. Maar commercie vind ik moeilijk. Als een opdrachtgever mij belooft om terug te bellen en hij doet dat niet, nou, dan bekijkt hij het maar. Ik ga hem niet als een hondje achterna lopen. Dan maar geen opdracht', zegt hij. Vincken vertelt over het akkefietje met een voormalige burgemeester van Heythuysen. Die had bij Vincken een uit diverse elementen bestaand werk ter waarde van 30.000 gulden besteld. Toen hij de opdracht kwam afleveren wilde de burgemeester dat die elementen verdeeld in de ruimte links en rechts werden opgesteld. Vincken wist niet wat hij hoorde, pakte de elementen weer in en vertrok. Dan maar geen

geld. 'Ze moeten van mijn kunst afblijven'. Voor Prinssen Sierpleisters maakte hij het werk 'Balans'. Kosten 25 mille. 'Toen bleek dat ze het ergens tussen de wc en de kapstok wilden neerzetten. Ik heb het in mijn auto geladen en ben naar huis gegaan. Ik verrek het om mijn creativiteit te laten verkwanzelen. Mijn karakter zit in mijn werk. De kunst is mij heilig'. Vroeger had hij collega's, zegt hij, nu zijn het concurrenten. 'Het gaat verdomme alleen nog maar om poen, poen, poen. En weet je wat? Elke idioot schildert tegenwoordig. Elke gek noemt zich kunstenaar. Negentig procent denkt alleen maar aan geld. Ik maak nooit iets om te verkopen, ik maak het voor mezelf. Als een opdracht mij niet bevalt dan doe ik 'm niet. Er zitten weken tussen dat ik de kunst links laat liggen. Dan lees ik een boek of kijk ik televisie. Dat kan ik me eigenlijk niet permitteren maar Flora en ik leven gelukkig erg zuinig. Of ik werk gratis. Voor een meisje van 16 dat zich met haar brommertje tegen een trein reed maakte ik een grafsteen. Ja ja, ik weet het wel, ik heb een grote mond maar een klein hart'. Paul Vincken realiseert zich ook dat hij de lat erg hoog ligt en dat zijn principes niet altijd in zijn voordeel werken. Voor hem is er maar één weg en dat is die van de kunst. Hij bewandelt geen zijpaden en doet geen concessies. 'Als mijn vrouw met de bus door Amsterdam rijdt, vindt ze altijd een parkeerplaats. Bij mij zijn de stoplichten altijd rood. Onvoorstelbaar! Altijd rood!'

Kenners kwalificeren Vincens' oeuvre als 'verslavend'. Ze zeggen dat zijn werken kracht uitstralen en dat ze zich kenmerken door een absoluut eigen identiteit. Dat vindt Vincken trouwens zelf ook. 'Als je een zeiker bent dan maak je ook zeikerig werk'. Zet ergens een beeld van Paul Vincken neer en het wordt onmiddellijk herkend. Zoals hij

de naakten maakt, zo bestaan ze eigenlijk niet. Zijn artistieke ontwikkeling van de laatste jaren is de vraag 'Kan het nog simpeler, kan het nog gestileerder?' beantwoorden. Hij is een bewonderaar van het werk van de Amerikaanse kunstenaar Mark Rothko die in 1970 zelfmoord pleegde. Rothko was een minimalistisch schilder. Paul Vincken: 'Hij maakte een einde aan zijn leven omdat hij vond dat er na zijn dood niemand meer mocht schilderen. Alles was al door hem gezegd. In mijn werk versimpel ik ook, net als Rothko. Ik laat steeds meer weg en dat maakt het ook steeds moeilijker om er nog iets van te maken'.

Als kunstenaar groeide Paul Vincken op aan de hand van Piet Schoenmakers met wie hij twaalf jaar samenwerkte in keramisch kunstatelier St. Joris in Beesel. Door contacten met belangrijke kunstenaars uit binnen- en buitenland legde Vincken hier mede de basis voor zijn latere carrière. Vincens bijna manische inzet deed Schoenmakers destijds het ergste vrezén: 'Ik zie je terug in Venray'. Zover kwam het niet maar Vincken ging en gaat nog steeds door roeien en ruiten voor de kunst. Hij kwam altijd te laat op zijn werk dus vond men bij St. Joris dat hij ook maar eens moest stempelen. Oké, dacht Paul Vincken, dat doe ik één keer maar dan ook gelijk goed. En hij stempelde zo hard dat de hele automaat uit de muur viel en hij nooit meer hoefde te kloppen.

De Kraanpoort was destijds een heel klein beetje het Montmartre van Roermond. Hier ruziëden en discussieerden kunstenaars en zopen ze tegen de klippen op. Vincken noemt onder anderen Frans Lommen, Jules Rummens, Piet Schoenmakers en Lei Franssen als broeders in de kunst - en de drank. En tegenwoordig? 'Ach', zegt Paul Vincken, 'nu is het ieder voor zich en God voor ons allen. Wie leeft in Roermond nog puur voor de kunst?' Hij refereert opnieuw aan de profeet die in eigen land niet de waardering krijgt die hij verdient. 'Ik heb klanten door heel Nederland. Die mensen barsten zogezegd van de poen en bij hen kan ik bij wijze van spreken zonder kloppen binnenlopen voor een kop koffie. Maar de meeste Limburgers...die praten alleen achter je rug. Die moet je drie keer bellen voor een afspraak'. Beelden van Paul Vincken staat in 't Veld, aan de Kapel en in de Dr. Leurstraat. Kunstenaars leven voor de eeuwigheid en willen hun sporen nalaten. Vincken is hierop geen uitzondering. Zijn grote wens is om straks iets aan de stad na te laten. Zelf denkt hij aan drie grote vrouwenfiguren als ode aan de vrouw die een prominente plek krijgen in de stad die hij soms wel eens vervloekt maar waar hij toch zijn hart aan heeft verpand.

Momenteel bezorgt een kapotte hoofdspier hem evenwichtsstoornissen, mede als gevolg van het jarenlang zwoegen met grote sculpturen. Hierdoor moest Paul Vincken onlangs tentoonstellingen in Dwingeloo en Tilburg afzeggen. Hij baalt als een stekker maar gaat toch door. Zijn huisarts gaf hem onder protest medicijnen 'want je gunt jezelf toch geen rust'. Ook Vincens echtgenote Flora berust in de situatie en helpt hem zoveel ze kan. En voor de rest? 'Tot mijn negentigste doorwerken en dan dood omvallen in mijn atelier. Sterven in het harnas. Ja, dat lijkt me echt geweldig', aldus Paul Vincken.

Volgende week in deze rubriek: Oorlogsdrama: Corrie Kessels uit Herten vindt na 65 jaar graf van overleden broer terug